

škega sina drva, o katerih je prodajalec trdil, da jih je dobil od »graščine« namesto plačila zasluzka. Vaš sin je prodal drva naprej. Orožniki so drva kupcu zaplenili, ker se je dognalo, da jih je prodajalec (posestniški sin) graščini ukradel. — Ne Vaš sin, ne drugi kupec nista zaslužila kazni, ker se jima ne more opravičeno očitati, da sta vedela ali mogla vedeti, da so bila drva ukradena, zlasti ko pravite, da jih je prodajalec moral po dogovoru spraviti na glavno cesto in so tam ležala mesec dni. Kupec bo moral dopustiti, da mu graščina drva odvzame, ker so ostala last graščine. Nista pa dolžna ne on, ne Vaš sin plačati graščini kako odškodnino. Posestniški sin Vam mora povrniti vso škodo (plačano kupnino, odtisli dobiček i. p.), kupec pa od Vas ni upravičen zahtevati drugega nego pravo odškodno, ker niste zagrešili kake očite malomarnosti ob nakupu, odnosno prodaji lesa. — Ker je tudi oče prodajalca trdil, da je njegov sin dobil drva namesto zasluzka, Vam jamči za odškodnino, ako je vedel, da so ukradena.

Zgornji posestnik vozi po spodaj ležečem posestvu. M. J. Svoje dni je bilo gornje in spodnje posestvo v rokah enega lastnika. Sedanji lastnik zgornjega posestva si lasti pravico voženj po spodnjem, sedaj Vašem posestvu. — Ako prejšnji lastnik ob izročitvi gornjega posestva sedanjemu lastniku ni le-temu izgovoril služnostne pravice voženj po spodnjem posestvu, tedaj sedanjemu lastniku ta pravica ne pristojata in bi si jo moral šele priposestvovati, in sicer s 30 letnim javnim izvrševanjem brez prošnje in brez sile. Pri tem ni upravičen všteti v priposestvovano dobo ono dobo, katero je prejšnji (skupni) lastnik vozil po svojem spodnjem posestvu; takrat je šlo za voženje lastnika samega po svojem svetu in ne morda za voženje služnostnega upravičenca. — Razen tega se služnosti ne sme izvrševati v večjem obsegu nego je bila dogovorjena, odnosno priposestvovana; torej ne bi smel sedanji lastnik opravljati voženj še tudi v prid na novo dokupljenem posestvu. — Ako gornji posestnik voženj ne bo opustil, odnosno se na kak način z Vami poravnal (morda Vam plača vsakoletno odškodnino), ga boste pač morali tožiti s tako zvano negativno tožbo na opustitev nadaljnjih voženj, odnosno vsaj voženj v večjem obsegu nego je morda zadnja pravica priposestvovana. — Groženj, da boste morali vse Vi plačati in da ima gornji posestnik vse odvetnike na svoji strani, se Vam ni treba bati. Sicer pa odvetnika niti ne potrebujete, ko znate sami vse razumljivo navajati.

Alli mora preužitkarica plačati svoje stare dolgove? N. N. Leta 1925 ste se zadolžili. Ko ste pozneje svoje posestvo izročili sinu, navedenega dolga ni prevzel. — Predvsem Vas opozarjamo, da je Vaš sin kot prevzemnik Vašega posestva neposredno obvezan Vašemu upniku za Vaš dolg, v kolikor ne dokaže, da mu ob izročitvi ni bil znan, niti mu ni moral biti znan. Kak nasprotni dogovor med njim in Vami v škodo upnika je

proti upniku brez moči. Potemtakem bo upnik najbrž lahko terjal sina-prevzemnika na plačilo Vašega dolga. Poleg tega s:» pa Vi še tudi nadalje odgovorni za svoj dolg in bi ga upnik lahko zoper Vas iztožil (z morebitnimi omejitvami po uredbi o likvidaciji kmetijskih dolgov). — Na vrašanje, v koliko bi upnik smel poseči z izvršbo na Vaše pravice iz preužitka, Vam odgovarjamo, da na te pravice ne bi smel poseči, ako letne koristi v denarju ali v naravi, vstevši v to tudi stanovanje, ne presegajo zneska 3600 din, če so ti prejemki neizogibno potrebni za Vas in članne Vaše rodbine, ki žive z Vami v skupnem hišnem gospodarstvu.

Dejni delež pri zvišani cenilni vrednosti izročene posestva. K. F. Oče štirih otrok je svoje posestvo izročil najmlajšemu, določil vsakemu otroku po 10.000 din, prevzetega dolga je bilo 4000 din, preužitak, ki si ga je oče izgovoril, je bil cenjen na 12.000 din, vse posestvo pa na 56.000 din (v pogodbi). Vi ste dali posestvo ceniti po posebni cenilni komisiji, ki ga je ocenila na 90.000 din, vrednost preužitka pa na 19.000 din; odšteti 4000 din dolga bi torej ostalo čiste vrednosti 67.000 din. Zakoniti dejni delež bi znašal za vsakega otroka četrtino, to je 17.000 din, nujni dejni delež pa le polovico zakonitega, torej 8500 din. Ker ste dobili že 10.000 din, po gornjem niste prikrajšani pri nujnem dednem deležu in niste upravičeni od prevzemnice še kaj več zahtevati nego že določenih 10.000 din. — Stroške cenitve morate z ozirom na ta uspeh sam trpeti.

Pravica prirejanja srečolov. P. F. G. G. Opravljanje loterijskih iger, prirejanje loterij in izdajanje srečolov je izključna pravica države. Minister za kmetijstvo more napraviti izjemo in po zaslišanju upravnega odbora državne razredne loterije dovoliti posameznim ustanovam prirejanje loterij in loterijskih iger (tombol itd.) v gospodarske in človekoljubne namene. Prošnjo je vložiti potom pristojnega okrajnega načelnika. Priložen mora biti načrt, po katerem se naj dotična igra izvade. Načrt mora navajati: 1. skupno število loterijskih srečk in ceno posamezne srečke ali skupno število tombolskih kart in ceno posamezne karte ali skupno število igralnih vložkov in znesek posameznih vložkov; 2. število dobitkov in njih skupno tržno vrednost s pripombo, ali so bili dobitki kupljeni ali dobljeni v dar ali pridobljeni kako drugače; 3. dan, ko se vrši, kraj in prostor (lokal), kjer se vrši srečkanje dobitkov. — Zasebniku doslej še ni bilo dovoljeno izdati srečke.

Pogoji za službo policijskega stražnika. R. F. O teh pogojih smo že večkrat pisali. Prošnjo lahko vložite vsak čas, ker jo bodo najbrž obdržali v evidenci. Pri banki upravi v Ljubljani boste bolj težko prišli v doglednem času na vrsto; več uspeha bi imeli s prošnjo na banko upravo v Zagrebu ali upravo mesta Beograda. Banka uprava v Ljubljani sprejema kandidate, kadar se pač kako mesto izprazni.

naglo ponoviti. Nobeden ni dobil nagrade. Poskušaj, komur se ljubi! — Gre? Ne?

Da je samoglasnik petero, je dobro vedela že Lojzkova šola, že triletna deklica, neka sladka Tončka, je brbrala: »i, u, e, o, a — naša mačka ni doma.« In če jo je Lojzek poprašal: »Kam pa je šla?« — je zmalala nadaljevati: »V mesto po sole...«

Narodna zgodovina je bila tej šoli zapisana na pokopališču, ki se je iz šole razločno videlo. Vsi otroci so znali, da so tam na svoji pravici dedek in babica, pa tudi mnogo otrok je tam, ker si je Bogec njihove dušice poklical za svoje angele. Tam homo še mi nekoč, so vedeli otroci, četudi ni nihče tega hotel glasno povedati. O svoji smrti človek raje molči. Zdrav otrok še posebno.

Iz zemljepisja pa bi otroci Lojzkove šole morali dobiti slabo oceno, ker so vsi poprek trdili, da se sonce pomika, zemlja pa stoji, kar pa ni res. Profesorji trdijo narobe, oni že bolj vedo. Ko je sonce zahajalo za Pohorjem ali bolj pod zimo že za Bočem, so otroci trdili, da gre spat in da je onkraj te planine konec sveta. Če je kdo omenil, da je še Amerika nekje, je Lojzek modro dejal: »Je, seveda je, a pod nami.«

V računstvu je šlo za silo. S tem pa ni rečeno, da Lojzkova šola ni znala, da je zvezdic na nebu milijon in brez števila, ravno tako listja na drevu in trave na zemlji. Tudi za lase je bilo znano, da jih je veliko, valiko, in da nič ne škoduje, če jih sebi ali tovarišu nekaj izpulliš. Temu početju se je uradno reklo: nekoga zakečkati ali za kečko prijeti, kar je seveda surovost. Dvakrat gorje, če te zakečkajo smolnate roke! Kako se je računstvu posvetilo dovolj pažnje, spričuje poziv:

»Štirje dečki, osem pet,
da ne lažem, idi štet!«

In so otroci seštevili pete in prste, ušesa in oči, še bolj pa drevesa in grmičje za jarkom proti Brjagi.

V higieno ali zdravoslovje Lojzkova šola ni imela dosti vploga, razen morda to, da so se njegovi učenci radi kopali in tudi sončili ter bili zato večinoma vsi zdravi. Le včasih je temu all onemu po zobeh vrtalo, ker je pohrustal preveč bonbončkov, ali pa se mu je majal kak zobek, da bi dal prostora novemu. V takem primeru je upravitelj Lojzek strogo naročil, kako naj bolnik doma ukrene, da bo šlo vse v redu. Najprej je treba zob še bolj razgibati, nato ga spipati in vreči v zapečnjak z besedami:

»Miš, tu imaš zob.
Jaz ti dam kostenega,
ti pa meni daj železnega!«

Telovadba je v Lojzkovi šoli bila v tem, da so dečki stavili »živi hrast«, hodili po rokah, skakali čez razne ovire in čez jarek, doklice pa so šle »volka« in prešerno letale in se oprjemale vrb, da so se zopet hitreje zasukale in smuknile na drugo stran. To nam je potem dišal obed!

Za zimske večere

Na eni strehi so trije veliki dimniki, na drugi strehi dva velika in en majhen, na tretji strehi so pa štirje veliki. Kaj pride iz dimnikov na prvi, na drugi in na tretji strehi? (Dim.)

★
Neka družina je šla na sprehod. Oče in mati sta tehtala vsak po 100 kg, dva sina pa vsak po 50 kg. Ti štirje so prišli do reke in so hoteli na drugo stran. Našli so čoln, toda brez čolnarja. Čoln pa je imel samo 100 kg nosilnosti. Kako so se prevažali čez reko, da niso zaradi prevelike obtežbe zajeli vodo? (100 kg : šem : 100 kg.)
In sta se nazadnje oba prepeljala k star-mater čez : 100 kg. Po njeja je prišel brat Eden se je spet vrnil s čolnom. Postal je : 100 kg. S čolnom je postal sina nazaj. Nato vrnil s čolnom. Nato se je prepeljal oče : 100 kg. Eden je ostal tam, drugi pa se je vrnil s čolnom. Postal je : 100 kg. (Najprej sta se prepeljala oba sinova.)

Pri zobozdravniku

Zobozdravnik: »Kaj hočete? Saj so vaši zobje zelo lepi in jim nič ne manjka.«
Dnevničar: »Le to sem hotel vprašati, ali bi jih hoteli kupiti, ker griziti tako nimam nič.«

Našim malčkom

Vekoslav Skuhala:

Lojzkova prva šola

Nekaj strašnega so te šole za otroke. Za vse seveda ne. Med temi, ki šole niso nikdar sovražili, spada tudi Lojzek. Že vedno in še vedno. Podatki v naslednjih vrsticah naj veljajo namesto vseh drugih umetnih dokazov glede tega.

Lojzek se je kaj rad sestajal z vaškimi otroki, da so se igrali šolo. Za upravitelja so navadno določili njega, ker je najurneje sukal svoj jeziček in se repenčil že čisto po gosposko. Vsaj pet ali šest otrok je moralo stikati nosove skupaj, pa je bilo že dovolj, da se je začela igra s šolo.

Šola, ki so jo uprizarjali otroci, je bila pod katero izmed košatih vrb ob jarku, ki se neskončno leno vije od Lojzkove rojstne hiše, da se neopaženo izlije v vaški potok, v Brjago. Bilo je kričanja in vpitja na stote, kakor je pač v navadi po šolskih dvoriščih, ko deca uživa prepotrebni odmor. Zbudile so se tudi žabe, ki se sicer le bolj na večer oglašajo. Regljale so po svojih notah, a Lojzku in drugi deci se je dozdevalo, da se jim posmehujejo. Kakša suha veja ali košček zgubane vrbove skorje, kar je pač bilo pri rokah, je moralo zleteti v jarek, da se je žabji zborček zmotil in osramočen utihnil. Šola pa se je mogla v miru nadaljevati.

Predmeti Lojzkove šole pod vrbami so bili najrazličnejši. Skoraj jih je bilo več, ko v pravi šoli. Če kdo noče verjeti, naj pa z lastnimi očmi pogleda v tako domačo šolo, pa bo kmalu ozdravljen! Kajpak, vsaka domača šola ni tako vse-

stranska in vzorna, kakor je bila tista, ki jo je upravljal gospodič Lojzek, to je že res! To je dejstvo, ki ga ne prevrže nobena zgodovina slovenske mladine!

Verouk na Lojzkovi šoli ni bil bogve kaj poglobljen, kakor n. pr. kje na kaki latinski šoli, a prijeten je bil. Saj je pogled na zelene trate in kipeče griče okrog vzbujal čustva v srčcih, kakor jih pobožnejših ne more pričarati nobena knjiga, noben katehet. To so bila čustva občudovanja in stremljenja, naravnost že skoraj čustva popolne bogovdanosti. Le otrok, ki je še ves nedolžen in brez vseh skrbi, jim je zmogel dati prostora v svoji nežni duši. Da v Lojzkovi šoli ni manjkalo molitve, je pač jasno, ko pa je cerkvena bela na bregu tako pristno vabila k molitvi. Bolje rečeno, cerkveno zvonjenje, ono je spodbujalo otroke h kratkim, a vročim vzdihom, pa naj je zvonilo mrliču ali za druge prilike. Kdo še ni prepričan, da je lepa otroška molitev nekaj najlepšega na svetu?

Materin jezik pa je Lojzkova šola gojila na ta način, da so se njegovi učenci, z njimi pa tudi on, zabavali z naštevanjem raznovrstnih ugank, pesmic in pregovorov. Bržčas je po vsej slovenski zemlji n. pr. navada, da se z besedo »kaplan« tako ravna, da se pri naglem izgovarjanju sliši le »planka«. Morali bi se le čuditi, če bi Lojzek in njegova šola ne bila tega znala. Pa je tudi znala. Vsi skupaj so vpili: »Planka, planka, planka.« Še lepše je bilo pri izgovarjanju stavka: »Plug pod klopjo, plug pod klopjo... Tukaj je upravitelj Lojzek kar nagrade objubljal tistemu, ki bi se mu posrečilo, ta stavek vsaj trikrat